1850. No. 95.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 26 NOVEMBER.

STAATS-LOTERIJ.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de provincie *Friesland*,

Brengt, bij deze, ter kennisse van de daarbij belanghebbenden, dat door Zijne Excellentie den Heere Minister van Financien, bij resolutie van den 21 November 1850, afdeeling Registratie en Loterijen, no. 31, is bepaald, dat de loten der 212de Staats-Loterij, gedurende de *derde* week der trekking van de vijfde of laatste Klasse, beginnende op Maandag den 25 November 1850, door de Collecteurs, Splitters en Debitanten tot geene hoogere prijzen, het opgeld daaronder begrepen, zullen mogen worden uitgegeven dan tot de navolgende, te weten:

BIJ VERKOOP.		BIJ VERHURING.	
Geheele Loten . .	*f* 81,00.	Geheele Loten . .	*f* 43,00.
Halve.	- 40,50.	Halve	- 21,50.
Vijfde.	- 16,20.	Vijfde	- 8,60.
Tiende	- 8,10.	Tiende	- 4,30.
Twintigste	- 4,05.	Twintigste . . .	- 2,15.

Leeuwarden, den 23 November 1850.

De Commissaris des Konings,
VAN PANHUIJS.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 22 November 1850, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 9,50.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . - 181,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitschersbrood* . . - 181,00.

Leeuwarden, den 23 November 1850.

De Commissaris des Konings in de provincie Friesland,
VAN PANHUIJS.

BERLIJN, den 21 November.

De Koning heeft heden, voor de eerste maal na het afleggen van den eed op de Constitutie, de zitting der Wetgeving in persoon, in de zoogenaamde Wittezaal van het koninklijke slot, met eene zoo uitgebreide als belangrijke aanspraak geopend.

Z. M. heeft daarbij gewezen op de invoering der tot stand gebragte organieke wetten; op de voorbereidende werkzaamheden tot eene gelijkmatige heffing der grondbelasting; op de voortzetting der werkzaamheden aan de ijzerbanen. Met een smartelijk gevoel heeft de Koning gewaagd van den aanslag op zijnen persoon, als een bewijs van de verregaande verwarring der zedelijke begrippen; maar tevens met dankbaarheid van de hem betoonde zoo algemeene deelneming.

De Koning heeft vervolgens de voordragt aangekondigd van eene wet op de drukpers, ter vervanging van de thans op dat stuk bestaande voorloopige verordeningen; op de betrekkingen tusschen Kerk en Staat, en op het openbaar onderwijs; op het geneeskundig toezigt, en een nieuw Wetboek van Strafregt.

Wat de geldmiddelen betreft, is door Z. M. vermeerdering van inkomsten, en vermindering van uitgaven aangekondigd, maar is nog altijd, ten gevolge van de verwarringen van 1848, eenige inspanning van het belasting-vermogen der ingezetenen verlangd, en daarbij eene heffing van de inkomsten.

Ten slotte heeft de Koning melding gemaakt van de staatkundige vraagstukken van den dag. Zijne woorden, en de wijze, waarop hij die uitsprak, schenen een zeer diepen indruk op de Vergadering te maken, en werden herhaalde malen toegejuicht. Met genoegen scheen zij van den Koning te vernemen; »dat hij vasthield, in de hoop op de toekomst, aan de door hem aangewende pogingen, om den Duitschen Staten eene aan de behoeften voldoende Constitutie te verschaffen, en het verwezenlijken dezer gedachtegeenszins op andere grondslagen zal ondernemen, zoolang niet ten aanzien van de toekomstige instelling van het Duitsch-Verbond beslist zal zijn."

Eene bepaalde aanwijzing van den stand der onderhandelingen met Oostenrijk wordt in de aanspraak niet gegeven; ook niet ten aanzien der Hessische verwikkelingen, en van de daarin betrokkene Regeringen. De algemeene toestand van Keur-Hessen wordt niettemin vrij kennelijk op de volgende wijze aangeduid: »In eenen naburigen Duitschen Staat zijn verwikkelingen van een *allertreurigsten aard* ontstaan. Eene *van eene zijde aangewende poging* om zich daarmede te bemoeijen, bedreigde de *Pruisische regten*, en heeft tot een misverstand geleid, waarin wij dadelijk zijn betrokken geworden. Onze op *aardrijkskundige en militaire* regten gegronde bedenkingen hebben bij den Landheer en zijne bondgenooten nog geenszins een betamelijken ingang gevonden."

Hierdoor en door het zamentrekken van troepen in van het oord dezer verwikkelingen verwijderde oorden (de Oostenrijksche troepen in Silezie, in Bohemen en op de Saksische grenzen) is het in marschvaardigen toestand brengen van het Pruisische leger noodzakelijk geworden, en de Koning wijst met billijken trots en genoegen op den spoed en de geestdrift, waarmede aan dat bevel wordt voldaan, in de hoop dat dit alleen genoegzaam zal zijn om het regt van Pruisen te verzekeren, en zonder iemand te willen dwingen, om eene andere inrigting van het gemeenschappelijk vaderland aan te nemen, dan die »aan den *tegenwoordigen stand* van Pruisen in Duitschland en in Europa *beantwoordt*, en aan de som der regten, die God in 's Konings hand heeft gelegd. Wij bezitten een goed regt, en dit willen wij verdedigen, en *zoolang*, *krachtig toegerust*, *gewapend blijven*, *tot dat de handhaving daarvan ons zal zijn verzekerd geworden*. Dat zijn wij aan *Pruisen* zoowel, als aan *Duitschland*, verschuldigd."

Deze zinsneden werden met geestdrift toegejuicht, en met geene mindere ook de betuiging van 's Konings verwachting: »dat de Kamers het bewijs zouden leveren, dat de Constitutie, *aan welke hij zich onverzettelijk zoude vasthouden*, het krachtdadig optreden van Pruisen geenszins belemmerde, maar integendeel bevorderde."

Na het uitspreken dezer redevoering, heeft de Koning de vergaderzaal verlaten, en is Z. M. met ongemeene geestdrift met een driemaal herhaald vreugdegejuich begroet.

FRANKFORT, den 21 November.

Mogt het in Duitschland tot een oorlog komen, dan zou Pruisen bij Oostenrijk dit althans vooruit hebben dat het ten opzigte van hetgeen men de zenuw des oorlogs noemt, in gunstigen toestand verkeert. Terwijl Oostenrijk, vooral ten gevolge van den oorlog in Hongarije, met verwarring der finantien en tekorten te worstelen heeft, zijn de geldmiddelen van Pruisen, door een spaarzaam beheer sedert den Franschen krijg, in zoo gunstigen staat, dat Pruisen in dit opzigt den oorlog jaren lang zou kunnen volhouden.

De staatsschuld van Pruisen beloopt ruim 156 millioen guldens, dat is bijna 10 gulden voor elken inwoner. Het kan die schuld nog tot het drie en twintigvoud vermeerderen eer zij het cijfer der Britsche staatsschuld bereikt. Doch men moet, om de grootte der schuld van een volk juist te beoordeelen, haar bedrag vergelijken met deszelfs voortbrenging-vermogen: daar nu Oostenrijks uitvoer 144 millioen guldens, of ruim 4 gulden voor elk inwoner, en Pruisens uitvoer minstens 288 millioen of 18 gulden voor elk inwoner, bedraagt, is in Oostenrijk de schuld twaalf maal grooter dan de jaarlijksche uitvoer, en in Pruisen slechts de helft van dien uitvoer.

Als het Pruisisch leger mobiel is, kost het dagelijks voor elken krijgsman 30 cent, dus voor 500,000 man elke maand 13½ en in een jaar 162 millioen guldens. Wilde men deze som door eene leening vinden, dan zou het op den been houden van een leger van 500,000 man gedurende een geheel jaar, den kostelast van Pruisen (de leening tegen 4½ pCt aangegaan wordende) met ruim zeven millioen guldens, en het budget van uitgaven voor elk [illegible] cent verhoogen. Niemand zal beweren dat dit meerdere bezw[illegible] Pruisen zou doen bezwijken. Als Pruisen's staatsschuld werd verdubbeld, [illegible] nog, betrekkelijkerwijze, niet zoo groot zijn als die der meeste staten van [illegible].

KEULEN, den 21 November.

Het gerucht wil dat het stadhouderschap in Holstein de Engelsche regering voor wil slaan dat hertogdom uit den Duitschen bond te doen treden, om het onder Engelands bescherming te stellen. De tweede zoon van koningin *Victoria* zou dan tot hertog van Holstein benoemd en tot zijne meerderjarigheid onder eene inlandsche voogdijschap gesteld worden.

Volgens een ander gerucht had de Koning van Denemarken, tijdens zijn jongste verblijf te Flensburg, ten oogmerk de leden van het stadhouderschap tot eene conferentie uit te noodigen, in welke hij vredelievende voorslagen gedaan zou hebben. Maar de overwegende invloed van den heer *von Tillisch* had de uitvoering van dat plan verhinderd.

Het stadhouderschap zou uit Berlijn berigt ontvangen hebben dat het leger der hertogdommen vóór 15 December ontwapend moet zijn, bij niet nakoming waarvan de gewapende voltrekking van het besluit des bondsdags zou volgen.

De Brunswijksche regering weigert, naar men verzekert, den doortogt van Oostenrijksche of andere bondstroepen naar de hertogdommen, en zal, mogt men haar daartoe willen dwingen, de bescherming van Pruisen inroepen. Volgens telegrafisch berigt uit Berlijn, heeft de ministerraad eenstemmig besloten de door Brunswijk in te roepen hulp te verleenen.

— Te Weenen sprak men dezer dagen van een ontvangen eigenhandigen brief des Konings van Pruisen aan den Keizer van Oostenrijk, de inhoud van welken hoop gaf dat de dreigendste crisis voorbij is.

— Een berigt uit Londen, denkelijk van den zich aldaar ophoudenden Duitschen hoogleeraar *Gervinus* afkomstig, verzekert dat de Russische regering, in weêrwil van *Palmerston's* protest tegen interventie in de Duitsche zaken, heeft doen verklaren dat zij, wanneer de Sleeswijk-Holsteinsche aangelegenheid niet vereffend wordt, besloten en bereid is hare legers Duitschland te doen binnenrukken.

's GRAVENHAGE, den 22 November.

De dezer dagen ontvangen Javasche couranten brengen de tijding aan van belangrijke voordeelen, door de Nederlandsche strijdkrachten behaald op de oproerige Chinezen onder Sambas.

De *Staats-Courant* van gisteren deelt in hare nadere berigten uit Oost-Indië, de twee volgende dag-orders mede, die door den commandant der troepen op Borneo, daags na het gevecht, en door den gouverneur-generaal na het ontvangen berigt der behaalde roemrijke overwinning zijn uitgevaardigd:

DAG-ORDER.

»Officieren, soldaten en matrozen!

Gij hebt heden een schoon voorbeeld gegeven van moed en volharding.

»Een boven alle verwachting hardnekkige vijand is door u overwonnen. Over hunne lijken zijt gij de hoofd-versterking binnengedrongen.

»Pamangkat is roemvol genomen.

»Ik betuig u mijnen dank, dapperen van het leger en van de marine! mijne hoogste tevredenheid hebt gij heden verworven.

»Aan boord van Zr. Ms. stoomschip *Borneo*.

»*De Luitenant-Kolonel, Commandant der troepen in de wester-afdeeling van Borneo,*
»(get.) SORG.

DAG-ORDER.

»'s Konings land- en zeemagt in Nederlandsch Indië hebben op nieuw getoond haren welverdienden roem waardig te zijn: op nieuw hebben zij gewigtige diensten aan den Staat bewezen.

Sinds jaren hadden zich, te midden onzer bezittingen ter Westkust van Borneo, vereenigingen van Chinezen gevestigd, met het doel, om den rijkdom des bodems aan edel metaal, tot hun voordeel aan te wenden.

Het Nederlandsch gouvernement, in overleg met de Vorsten van Pontianak en Sambas, liet dit bedrijf toe, en bepaalde zich tot de vordering dat deszelfs souvereiniteit zou worden erkend, en dat eenige daaruit voortvloeijende belastingen zouden worden opgebragt.

Onder deze milde behandeling, namen die vereenigingen steeds toe in talrijkheid en in kracht, en vooral die van de kongsie Taijkong te Montado, welke het doel harer toelating en hare aan het Nederlandsch gezag ondergeschikte stelling uit het oog verliezende, zich meer en meer tot eenen zelfstandigen Staat vormde, en eindelijk gehoorzaamheid en schatpligtigheid weigerde; — de pogingen, door het bestuur aangewend, om hare onwettige en misdadige handelingen te weren, deden haar ten laatste overgaan tot dadelijk verzet en eindelijk tot aanranding.

Als belast met het hoogste gezag in deze bezittingen van den Staat, en dus met de handhaving van Neêrlands eer en regten, mogt ik dien overmoed en hoon niet dulden of ongestraft laten.

Aanvankelijk werd, om bedreigde punten te dekken, om den staat van zaken terug te brengen op den voet, waarop deze was vóór het uitbreken van den oorlog, en om verder het noodige te beramen, eene expeditie derwaarts gezonden onder bevel van den luitenant-kolonel der infanterie *F. J. Sorg;* terwijl het bevel der tot ondersteuning en medewerking bestemde afdeeling van Zijner Majesteits zeemagt in deze gewesten werd opgedragen aan den kapitein ter zee *J. G. Huijs*, commandant van Zijner Majs. korvet *Boreas*.

De mogelijkheid, dat Pamangkat, bewoond door niet tot de oproerige kongsie behoorende Chinezen, en gewigtig door deszelfs ligging aan den mond van de Sambas-rivier, door de muitelingen reeds zou zijn bezet, was voorzien en voor dat geval was de verovering van dit punt aanbevolen.

Daaraan is voldaan met zooveel beleid en moed bij de aanvoerders van land- en zeemagt, met zooveel onverschrokkenheid en volharding, met zooveel zamenwerking bij allen, dat het schitterend wapenfeit allen tot roem strekt en dat ik allen, namens den Koning, dank zeg voor hetgeen ieder heeft bijgedragen tot bevestiging van ons gezag en tot het leveren van eene nieuwe en zoo schoone bladzijde voor de geschiedenis van Neêrlands dapperen.

Maar ook deze zege is weder betaald met het leven van eenigen en met het bloed van velen. Onder de gewonden bevindt zich de zoo verdienstelijke en dappere luitenant-kolonel *Sorg*. Ik heb bepaald, dat, ter zijner blijvende gedachtenis, de versterking, welke op den heuvel Penie-boegan zal aangelegd worden, van waar zoowel de rivier van Sambas als Pamangkat beheerscht wordt, den naam van *Fort Sorg* dragen zal. — Leve de Koning!

Batavia, den 26 September 1850.

De Minister van Staat, Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië,
ROCHUSSEN.

Eindelijk laten wij hier nog volgen een uittreksel uit een bijzonderen brief in de *Utrechsche Courant*, waarin omtrent de verovering van Pamangkat belangrijke bijzonderheden worden medegedeeld:

»Heden op den 28 September werden wij verrast door de aankomst alhier ter reede (Batavia) van het stoomschip *Borneo*, luit. 1ste kl. *F. J. E. van Gorkum*, overbrengende de roemrijke tijding van onze overwinning op de Chinezen behaald. — Nimmer nog heeft de marine en het leger zoo eendragtig en beleidvol te zamen geägeerd; vooral heeft het geschut der oorlogschepen verwoestend

gewerkt. De sterkte Pamangkat is door de onzen bestormd en ingenomen, en al de daarin zijnde, ten getale van eenige honderden, na eenen sterken tegenstand, omgebragt. De eerste rei der matrozen beklom de palissaden met het mes in den mond, gevolgd door de 2de rei, welke, met geweren gewapend, allen doodden die zulks durfden beletten. Een korporaal der mariniers werd door de Chinezen met de haren na binnen getrokken en onthoofd, zoodanig dat zijn ligchaam in de gracht nederviel. — Een tweede werd met eene zeis in tweeën gesneden (ten bewijze van den woedenden tegenstand). Doch onze dappere janmaat kwam binnen, en er bleef niets gespaard. Allen hebben braaf gevochten. Het leger en de marine zijn geheel één. Daags na de overwinning hebben de Chinezen de benting omsingeld en herhaaldelijk beproefd ze te heroveren; doch ze zijn beleidvol en dapper afgeslagen. Driehonderd gesneuvelden aan de zijde des vijands zijn »geteld". De gekwetsten, daarnaar afgemeten, krijgt men een getal, 't welk verbaast, dat der strijders en de omstandigheden in aanmerking genomen. Doch de overwinning heeft bloedige offers geëischt van onze zijde.

De commissaris van de expeditie, de brave luit.-kol. *Sorg*, tevens commandant der hoofd-colonne, naauwelijks hersteld van de roemrijke wonden van Balie, is weder gewond. Een cilindrische kogel heeft den linkerarm van den luit. ter zee *J. C. v. d. Bank* verbrijzeld, deze zal geamputeerd worden, — voorts de luit. der genie *Maarschalk*, de 1ste luit. der infanterie *Kirsch*, de luit. ter zee *v. d. Kasteele* en de offic. van gezondheid der marine *Muller*, benevens 67 onderofficieren en manschappen van de zee- en landmagt. Bovendien zijn er *acht* gesneuveld.

De Chinezen waren in grooten getale aanwezig, echter het juiste bedrag kunnen wij nog niet opgeven. Zij werden met staafjes goud betaald. De luit. ter zee *van Gorkum*, commandant van *de Borneo*, heeft met zijn geschut veel effect gedaan. Ook de adelborst eerste klasse, *Pompe van Meerdervoort* is, daar het vuur door de onzen zoo flaauw werd beantwoord, bij gelegenheid van het omsingelen, met eene witte vlag door den vijand heengeslagen, en heeft patronen van boord aangebragt. Er zal van Batavia nog meer versterking derwaarts worden gezonden om den vijand te vervolgen.

— Den 11 en 12 September 1850 zijn dagen geworden, die voortaan met gulden letteren in de geschiedrollen van het Nederlandsche zeewezen, zoowel als in die van het Nederlandsche Oost-Indisch leger geboekt zullen staan.

van den 23sten.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Woensdag is door de Commissie van rapporteurs voor het wets-ontwerp houdende de begrooting voor de Lands-drukkerij over 1851 algemeen verslag uitgebragt. De vergadering heeft, terugkomende op een vroeger door haar genomen besluit, bepaald dat de discussie over het wets-ontwerp houdende begrooting van den arbeid voor de gevangenissen, zal plaats hebben op den 2 December, op welken dag ook bepaald is de beraadslaging over evengenoemd wets-ontwerp betreffende de Lands-drukkerij.

Daarna heeft de beraadslaging plaats gehad over het wets-ontwerp tot bepaling van het regt van registratie voor de brieven van naturalisatie, welk ontwerp met algemeene stemmen is *aangenomen.*

Het wets-ontwerp houdende voorziening tot voortzetting der werken tot droogmaking van het Haarlemmer Meer, waarin na het algemeen verslag nog eenige wijzigingen door de Regering gebragt zijn, is, na daarover gehouden beraadslaging, mede met algemeene stemmen *aangenomen.*

Daarna zijn achtervolgens met algemeene stemmen *aangenomen* de wets-ontwerpen, houdende naturalisatie van:

P. C. Voswinkel Dorselen, te Utrecht; *F. W. von Wattenwyl*, te Leyden; *W. A. J. Wulfingh*, te 's Bosch; *C. G. Wegelin*, te Nijmegen; *J. Sichel*, te Amsterdam; *C. H. Bresser*, te Nijmegen; *E. Sillem*, te Amsterdam; *H. Klugkist Hesse*, te Kollum; *Th. G. Th. V.* baron *de Constant Rebecque*, mr. *C. Th. J.* baron *de Constant Rebecque*, *W.* baron *de Constant Rebecque*, allen te 's Gravenhage; *F. A. W. Miquel*, te Amsterdam en *E. T. Dinaux*, te Delft.

— De Tweede Kamer is uiteengegaan, ten einde den 2 December a. s. weder bijeen te komen.

— Men verneemt, dat de minister voor de kolonien sedert eenige dagen eenigzins ongesteld is.

— Sedert eenige dagen hebben sommige dagbladen berigten medegedeeld over onze betrekkingen met Duitschland, die eenige ongerustheid hebben gebaard. Uit de berigten, deswege ingewonnen, blijkt het, dat de minister van buitenlandsche zaken zich werkelijk des nachts naar het Loo heeft begeven, doch dit was niet de eerste maal dat zulks geschiedde. Men kan intusschen de geruststellende verzekering geven, dat er van geene dadelijke oproeping van het contingent voor Limburg sprake is, en dat al hetgeen deswege mogt zijn gezegd, onjuist is; zelfs zal hoogstwaarschijnlijk dat contingent in het geheel niet worden opgeroepen.

LEEUWARDEN, den 25 November.

Men verneemt dat de heer *B. van Weemen van Noord*, wiens bedrevenheid in de goochelkunst, uit vroegere proeven bekend is, in den loop der volgende maand voornemens is eene voorstelling te geven in het locaal van den schouwburg alhier. Zijne gemaakte vorderingen in de zaak zelve en de aanmerkelijke uitbreiding aan zijn kabinet gegeven, waardoor hij thans in staat is op zooveel grooter terrein werkzaam te zijn, waarborgen een genoegelijken avond aan hen, die zich door aanschouwing zullen willen overtuigen, dat ook hierin een stadgenoot niet bij vreemden behoeft achter te staan.

— Gisteren had een veertienjarig jongeling, die voor zijnen vader eene praam naar het Aschland zoude voeren, onder de Vischmarkt alhier het ongeluk, van, waarschijnlijk door de glibberigheid der planken, ten gevolge der aanhoudende regen, van de schuit af te slaan en jammerlijk te verdrinken.

— Bij besluit van den 21 dezer, no. 74, heeft Zijne Majesteit benoemd:

tot dijks-gedeputeerde der vijf deelen zeedijken binnendijks, voor den tijd van twee jaren, den heer *A. Telting;*

tot dijks-gedeputeerde der vijf deelen buitendijks voor den tijd van twee jaren, den heer *J. Kingma*, ten gevolge van aftreding;

tot dijks-gedeputeerde der vijf deelen buitendijks, voor den tijd van twee jaren, den heer *J. Huidekoper*, in plaats van den heer *H. B. van der Haer*, eervol ontslagen.

— Den 12 dezer vergaderden te Molkwerum de leden van het 7de district der Friesche afdeeling van het Ned. Bijbel-genootschap. De opwekkende rede werd uitgesproken door den wel eerw. zeer gel. heer *Tijssen*, pred. te Harich, welke naar Luk. XI: 28 eene talrijke schaar in de nieuwe en fraaije Hervormde kerk zaâmgekomen, aantoonde de voortreffelijke waarde, het hoog belang en het gepast gebruik van Gods heilig woord, om ze op te wekken, behulpzaam te zijn in het verspreiden van hetzelve, vooral ook onder die onzer natuurgenooten, welke nog altijd van het volle licht der Goddelijke waarheid verstoken zijn. Het verdient opmerking, dat in dit betrekkelijk klein district, sedert 1 Maart 1847 zijn verkocht en verspreid: door de leden van het Ned. Bijbel-gen. alleen 885 exemp. der H. Schrift, terwijl tevens een colporteur van het B. en B. Bijbel-gen. in deze streken werkzaam is, en het debiet der kerkboeken bij de verkoopers daarvan niet vermindert.

— De Staten van Groningen hebben aan Gedept. Staten opgedragen, aan Z. M. de belangen van den landbouw hunner provincie bij wederinvoering der schaalregten kenbaar te maken.

— De Hooge Raad heeft bij arrest van 22 dezer beslist, dat de tol, die op het Zwolsche Diep, door de namelooze maatschappij geheven wordt, in allen deele *wettig is.*

— Uit het verslag van den toestand van het Protestantsch Landbouwkundig Gesticht te Montfoort, den 15 dezer door den oprigter en bestuurder, den heer *D. van Frankenhuijsen* uitgebragt, blijkt dat in het verloopen dienstjaar, van 16 October 1849 tot 16 October 1850, in het gesticht zijn verpleegd 205 personen, en de uitgaven, ad *f* 19,119,79, de inkomsten van het gesticht met *f* 5,400,36 hebben overtroffen. Onder de uitgaven is geene rente begrepen van het geschoten kapitaal tot daarstelling der stichting, noch eenig tractement voor den Directeur, als zijnde niet genoten.

Volgens officiële opgaven, bedragen in de 368 Wees-, Oudemannen- en Vrouwen-gestichten hier te lande, de verplegingskosten per hoofd gemiddeld *f* 128 in het jaar; in de gestichten in Utrecht, Noord- en Zuid Holland en Gelderland gemiddeld *f* 168,10½. In het gesticht te Montfoort slechts *f* 102.

— Het veelvuldig verlies van menschenlevens, hetwelk men in den laatsten tijd door schipbreuken aan de kusten van Groot-Brittannie te betreuren had, gaf den hertog van Northumberland aanleiding, een prijs uit te loven van honderd guinea's voor het model van eene doelmatige reddingsboot. De Koninklijke Britsche inrigting tot redding van schipbreukelingen, die reeds voor reddingsbooten en dergelijke voorwerpen £ 4400 heeft uitgegeven, voegt bij dien prijs insgelijks honderd guinea's. De hoofdgebreken der tot nog toe gebouwde reddingsbooten zijn: 1°. dat zij zich niet oprigten, wanneer zij eens omslaan; 2°. dat zij te zwaar zijn om langs het strand naar het punt, waar zij gebruikt moeten worden, te worden vervoerd; 3°. dat zij zich niet spoedig genoeg van het ingedrongen water ontdoen; 4°. dat zij te kostbaar zijn. De prijsuitloving heeft buitenlanders niet van de mededinging uitgesloten.

— Men is begonnen veel ophef te maken van de goudmijnen van Upata in Gaijana. Uit deswege aan het departement van Buitenlandsche Zaken verstrekte berigten blijkt, dat sedert onheugelijke tijden, de Indianen in de rivier Yuruary goud gevonden hebben, echter niet in die mate om het aanwezen van eene buitengewone hoeveelheid van dat metaal te doen veronderstellen, weshalve niemand zich daarmede heeft bemoeid. Maar de ontdekking van het gouddistrict California heeft ook sommige lieden aangespoord om een Eldorado in Venezuela te zoeken, en een van hen heeft, gedurende het afgeloopen drooge saizoen, met eenige onderhebbenden, in de rivier Yuruary omstreeks 50 oncen goud gevonden. Daarna is de regentijd ingevallen, die door het zwellen der rivieren het goudwasschen onmogelijk heeft gemaakt. In hoeverre hij nu zijne onkosten daarbij heeft gedekt, is nog een vraagstuk; maar het werd voor alsnog voor eene zeer gewaagde speculatie gehouden, die daarenboven in dat weinig bewoonde oord geene waarborgen oplevert voor eenen vreemdeling.

— Den 27 September waren in Nederl. Indie de volgende nederlandsche oorlogs vaartuigen: fregat *de Rijn* (op reis naar China), kuilkorvetten: *Argo*, *Boreas* en *Nehalennia;* brik 1ste kl. *Zwaluw;* schoonerbrikken: *Banda*, *Banka*, *Sapoeroea*, *Huzaar*, *Dolfijn*, *Ambon*, *Egmond;* schooners: *Janus*, *Argo*, *Kameleon*, *Circe*, *Aruba;* adviesbrik *Pijlades;* stoomschepen: *Bromo*, *Hekla*, *Etna* *Vesuvius*, *Phoenix*, *Samarang*, *Onrust*, *Borneo*, *Tjipannas*, *Batavia;* transportschip *Prins Willem Frederik Hendrik* (op reis naar Nederland), en roeikanonneerboot no. 14.

ALKMAAR, den 21 November.

Op heden is, door den breeden kerkeraad der Hervormde gemeente alhier, tot haren herder en leeraar, met eenparige stemmen beroepen, de wel-eerw. en zeer gel. heer *A. J. P. Oort*, predikant te Broek in Waterland.

HINDELOOPEN, den 15 November.

Nadat onze waardige Leeraar *Adam Pol*, wegens gevorderden ouderdom en ligchaamszwakte, den 9 Junij dezes jaars zich gedrongen gevoelde, om zijn ambt na 40jarige Evangeliedienst neer te leggen, is den 11 en 12 dezer in de beide Doopsgezinde gemeenten van Hindeloopen en Molkwerum met eenparige stemmen beroepen de Ew. heer *J. D. van der Plaats*, welke dit beroep in ernstige overweging heeft genomen.

Beneficiaalboeken van Friesland.

Mijnheer de Redacteur!

In uwe Courant van 19 November 1850, vind ik een stuk onder denzelfden Titel als dit onderhavige, en onderteekend, *Beucker Andreæ.* Daar dit mij betreft, zoo verzoek ik voor deze regelen eene plaats.

Onder meer andere beleefdheidsbetuigingen, vind ik ook daarin het volgende:

»De overtuiging toch staat bij mij reeds vast" waaruit heeft B. A. die overtuiging geput? »dat de heer H. van het 3de deel der *Beneficiaal-boeken* een fou»tief en onnaauwkeurig afschrift gemaakt heeft, en daarmede den druk van den »heer v. L. vergelijkt, die bij zijne fouten en verkeerde lezingen, als groote »misslagen zoekt aan te wrijven, ofschoon deze zich met zijn Handschrift genoeg »verdedigen en het valsche en schandelijke van deze aantijgingen bewijzen kan."

Ik zal hier slechts op antwoorden, dat ik het origineel, van hetwelk de heer v. L. eene gebrekkig kopij had en welke deze bij den druk gebruikt heeft, — welk origineel uit de twee bestaande Handschriften op het Hof en Provinciaal Archief aanwezig is genomen, te gelijk met de gedrukte Beneficialen van Oostergo en Westergo, — bij welke ik in der tijd de varianten heb opgeteekend, en die mede door den heer v. L. uit dezelve gedeeltelijk zijn opgenomen, en in zijnen druk geplaatst — aan Heeren Gedeputeerde Staten nu heb overgelegd en het gaarne aan hun edelens beslissing, of wel aan twee door deze te benoemene onpartijdige deskundigen heb overgelaten, of ik in mijne kritiek in de Courant van 22 October 1850 geplaatst, gelijk of ongelijk heb gehad.

De heer B. A. vindt mijne handelwijze *ten hoogsten onbeschaamd en diep beleedigend.* Ik vraag den heer B. A. dat, wanneer hij gebreken in een werk vindt, en zijns oordeels deze verbeterd dienen te worden, en hij zich overtuigd houdt, dat hij, die dezelve gemaakt heeft niet genoegzaam in staat is die te verbeteren, tenzij hij de hulp van den ontdekker heeft, of hij dan dit wel aan zoodanig iemand durfde toe te vertrouwen en wanneer men dan daarbij in het denkbeeld verkeerde, dat men het aan dusdanigen zoude kunnen opdragen, of hij dan niet hetzelfde aanbod zoude gedaan hebben. Maar bovendien vraag ik den heer B. A. of door die verbeteringen, door dezen aldus daarbij te laten voegen, hij, die in zijn werk zoo mishandeld is geworden, niet op nieuw in zijne letterkundige achting zoude dalen, en of men die verbeteringen niet zoude beschouwen, als uit het brein van den quasi-verbeteraar te zijn gekomen?

De heer B. A. wil door eene kritiek over mijne uitgegevene werken te geven, tevens de opbrengst daarvan (namelijk als er wat zal overschieten) tot een weldadig doel doen strekken.

Ik zoude hem in die kritiek groote diensten kunnen bewijzen, vooral ten aanzien van het Oudfriesch; doordien ik onder het in order brengen van mijne hersenen vele van mijne vroegere begane fouten heb opgeteekend; welke ik gaarne zag, dat andere kenden, doch waartoe ik, zonder bezwaar van mijne schatkist, tot nogtoe geene gelegenheid heb gevonden en deze zijn ten zijne dienste. Doch niet alleen dit. Ik ben tevens in de gelegenheid om hem de brieven ter hand te stellen, welke de heer Epkema mij ten aanzien van het Emsiger Landregt geschreven heeft, want zonder die en de zijne van den heer Epkema, welke zoo ik mij niet vergis in handen van den heer Griffier van Leeuwen alhier zijn, ten minsten heeft die heer mij zulks wel eens gezegd, kan hij toch wel geen goed geheel maken en bied hem ook dezen tot dat weldadig doel ten gebruike aan. Hieruit kan men dan zien dat de heer Epkema den tekst van het Emsiger Landregt had willen verknoeid hebben en ik hem toen het verkeerde daarvan onder het oog bragt. Hij wilde dat ik het in mijn oog verkeerde in den tekst daaruit had moeten nemen, en mijne zienswijze daarvoor in de plaats stellen, terwijl ik begreep, dat het Handschrift ongeschonden moest blijven, en mijne wijze van zien bij wege van noot moest plaatsen.

Ik heb nog bovendien eene missive van den heer Eekhoff van den 15 April 1836 leggen, in deze heb ik ook eene menigte beleefdheden ontvangen en ook daarin heeft deze de goedheid gehad mij met mijn persoon nader bekend te doen worden; ook deze kon tot dat weldadig doel dienstbaar zijn en ook deze is tot zijnen dienst.

De heer B. A. spreekt van een geschrijf door mij over de Alliteratie, hetwelk te vinden is in de Leeuw. Courant van 27 Maart 1831, (drukfout moet zijn 1832, want op dien datum staat een stuk daartoe betrekkelijk geteekend N. S.). Een ander heb ik bij het naslaan niet gevonden hetwelk bedoeld konde worden. Waaruit maakt B. A. op dat dat van mij is? Maar al was dit eens zoo, dan weet ik nog niet hoe dit te passe zoude komen. De heer B. A. het antwoord van S. S. daarop lezende, Leeuw. Cour. 24 April 1832, heeft het eerste stuk even min als de heer S. S. goed ingezien en heeft even als deze de woorden *uit hetzelfde boek* over het hoofd gezien, want anders had hij N. S. niet gezegd, *dat hij niet wist, dat de Harmonia Cottoniana en de Heliand één en hetzelfde boek waren.*

De heer B. A. vat den handschoen voor den heer v. L. op, die ik geloof, dat wel in staat is, zich zelven, waar het te pas komt, te kunnen verdedigen, omdat, zoo als hij zegt, deze heer het beneden zich achtte mijn geschrijf te beantwoorden, als met geene persoonlijke feiten het publiek willende bezig houden. Deze heer dacht in allen gevalle eenigzins anders als de heer B. A. die zich liever met persoonlijke feiten als met daadzaken schijnt te willen inlaten, en omtrent welke ik in dezen gemeend heb het stilzwijgen te moeten houden. Alleen wil ik opmerken, dat het mij is voorgekomen, dat men van Utrecht naar Athene moet gereisd hebben, om met zoo veel menschlievendheid en met

zoo veel vuur en warmte te kunnen schrijven, want dat dit mijns oordeels slechts onder den Griekschen Hemel te verkrijgen is.

Nog eene vraag. Daar de heer B. A. mij omtrent mijne zoo als hij het noemt, staatkundige, staathuishoudkundige, taalkundige, letterkundige en geschiedkundige kennis zal bekend maken, en aantoonen, dat ik zeer verwarde en door niemand begrepen wordende inzichten heb, zoo verzoek ik hem mij te willen melden of hij al deze zijne kennis in het juiste hokje heeft, en of er in Griekenland niemand gevonden wordt, die dit alles in het juiste hokje weet te plaatsen? Als ik dan eens eene goedkope gelegenheid vind, dan zoude ik daar na toe kunnen reizen, om mij te laten genezen, dan had ik geen pillen noodig.

Het zoude mij aangenaam zijn, dat zij die eenig belang in dezen twist stellen, het stuk van B. A. nog eens met aandacht wilden nalezen, en zich dan afvragen, of B. A. ook tegen stijl, taal en logica gezondigd heeft, en dan vooral op het vraagteeken dat in den tekst tusschen twee haakjes staat te letten. Het komt mij voor dat de zetter in de kopij eene uitlating ontdekt heeft, althans de zin niet goed begrepen en door dit vraagteken de heer B. A. daarop oplettend heeft willen maken; hetgeen door B. A. schijnt over het hoofd te zijn gezien.

Doe wel en zie niet om is mijne regel, en hieraan heb ik mij zooveel mogelijk trachten te houden. De opvolging daarvan heeft mij, ik weet het, vijanden berokkend, en deze trekken thans met den heer B. A. aan het hoofd tegen mij ten strijde. De Friezen riepen, wanneer zij ten strijde wilden trekken ELA Frija Fresena. Ik roep ELA! komt ten strijde, ik zal u afwachten.

Leeuwarden, 22 November 1850. DE HAAN HETTEMA.

212de STAATS-LOTERIJ.

Vijfde Klasse.

5de trekk. Geene.
6de » Nos. 11179, 18273, ieder een prijs van 1000.
7de » Nos. 15924, 13491, 2619, ieder een prijs van 1000. Nos. 19170, 1828, ieder een prijs van 1500.
8ste » Nos. 8905 en 19562, ieder een prijs van *f* 1000. No. 2341, een prijs van *f* 5000. No. 19808, een prijs van *f* 100,000.

Aan de KIEZERS van het Hoofdkiesdistrict *HEERENVEEN* wordt bekend gemaakt; dat door de Vereeniging: *Behoudt het Goede*, tot *Candidaat* voor de Provinciale Staten wordt aanbevolen, Mr. JAN BIERUMA OOSTING, te *Wolvega.*

Namens het Bestuur van gemelde Vereeniging,
P. BRANTSMA.

Verscheidene KIEZERS in het kiesdistrict *Sneek*, stellen als CANDIDAAT voor de Provinciale Staten voor: den Heer Mr. E. CATS, Kantonregter te *Irnsum.*

De Ondergeteekende vernomen hebbende dat hij in eene op gisteren te dezer plaatse gehoudene vergadering der alhier gevestigde vereeniging, tot CANDIDAAT is gesteld als lid der Provinciale Staten, *verklaart die candidatuur niet te aanvaarden.*

Gorredijk, den 22 November 1850. J. G. DE JONGH.

DE BUITENGEWONE WINTERAVOND-VERGADERINGEN van het Departement Leeuwarden der Maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen*, zullen geopend worden op Maandag, den 2 December 1850, als wanneer de Heer Mr. A. MODDERMAN, van Groningen, als Redenaar zal optreden.

De aangifte voor het lidmaatschap kan geschieden dagelijks, ten huize van den Secretaris des Departements.

R. D. SMEDING.

R. CATH. ARMVOOGDEN geven door deze aan hunne geëerde Stadgenooten kennis, dat met bekomene toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur dezer stad, het jaarlijks WINTER-COLLECT ten behoeve der Armen hunner Gemeente zal plaats hebben op *Woensdag den 27 November e. k.*

De milddadigheid in dezen zoo dikwerf ondervonden, doet Armvoogden de vrijheid nemen genoemd Collect op nieuw aan hunne menschlievende Stadgenooten bijzonder aan te bevelen.

Namens dezelve,
Leeuwarden, F. TJEPKEMA, *President.*
den 21 November 1850. J. H. G. JANSEN, *Secretaris.*

LET WEL.

De Directie voor de Loterij ten dienste van *nijvere* en *onbedeelde* Armen, maakt bekend, dat door dringende omstandigheden de volgende verandering in het plan der Tentoonstelling en Verloting der Voorwerpen zal plaats hebben:

De Tentoonstelling der voorwerpen zal plaats hebben den 6 en 7 December e. k.;

De Verloting heeft plaats den 9 December.

Leeuwarden, den 25 November 1850.

Bij het exploit van den 26 November 1850, is ter instantie van FOKELTJE BLOM, wonende te Harlingen, op de wijze bij art. 4, no. 7, van het Wetb. van Burg. Regtsvord., aan JAN BRINK, van beroep zeeman, laatst gewoond hebbende te Harlingen, thans afwezig, beteekend een door haar aan de Arrondissements-Regtbank te Leeuwarden ingediend verzoekschrift, strekkende ter bekoming van authorisatie om gratis tegen genoemden *Jan Brink* tot vermoedelijk overleden-verklaring te mogen procederen, benevens het op dat verzoekschrift gegeven appointement tot oproeping der wederpartij, dd. 29 October 1850.

En is bij dat zelfde exploit, uit kracht van gemeld appointement, *Jan Brink* opgeroepen, om op den 3 December 1850, 's voormiddags te 9½ uur te verschijnen ter Raadkamer van gemelde Regtbank, ten einde alsdan over gezegd verzoekschrift te worden gehoord.

Waarvan ter voldoening aan gemelde wetsbepaling bij deze aankondiging geschiedt.

De Procureur der Requestrante,
S. W. TROMP.

*** In den echt vereenigd te Harlingen, den 17 November 1850:

H. GERZEMA,
Hervormd Predikant te Kimswerd, en
J. BALKSTRA.

*** Heden verloste door Gods goedheid van een' welgeschapen Zoon PIETJE KLAZES HOEKSTRA, geliefde Echtgenoote van

Jorwerd, den 17 November 1850. J. C. VAN BEEMEN.

*** Heden beviel van een' welgeschapen ZOON, F. VAN LOON, geliefde Echtgenoote van

Steenwijk, den 21 November 1850. N. J. KIERS.
Eenige kennisgeving.

*** Door Gods goedheid beviel heden zeer voorspoedig van een' welgeschapen ZOON, WIEPKJEN PETERS, geliefde Echtgenoot van

Pietersbierum, den 23 November 1850. J. BRUINING, *Predt.*

*** Heden overleed, zeer overwacht, onze waarde Moeder HILLEGONDA DE HAAN, Weduwe van den WelEd Heer J. P. E. VAN ALTENA, in den ouderdom van ruim 73 jaren.

Harlingen, *Mede uit naam mijner Zusters en Behuwdbroeder.*
den 18 November 1850. F. VAN ALTENA.

*** Na een langdurig allersmartelijkst, doch geduldig lijden, bezweek heden morgen, onder het geweld des doods, mijne waardige Echtgenoote, en mijner kinderen teedere en zorgdragende Moeder RINKJE WOPKES SMIDT, in den ouderdom van ruim 45 jaren.

De Algoede, in wiens wijze beschikkingen wij wenschen te berusten, schenke ons de noodige kracht, om deze gevoelvolle slag met gelatenheid te dragen.

Grouw, den 17 November 1850. S. H. KRINS.
Strekkende deze tot kennisgeving aan verwijderde Familie en Bekenden.

*** Heden overleed zeer zacht, onze waarde Vader HIELKE W. VISSER, in den ouderdom van 79 jaren en ruim zes weken, na eene kortstondige ziekte van vijf dagen.

St. Anna-Parochie, W. H. VISSER,
den 17 November 1850. *mede namens mijne Broeders en Zusters.*

*** Onze innige geliefde Dochter HENRIETTE overleed heden tot onze diepe smart, na eene korte ongesteldheid in den bloeijenden leeftijd van ruim 20 jaren.

Met Broeders en Zusters zullen ook zeker alle die haar kenden een traan wijden aan hare ons zoo dierbare nagedachtenis.

Harlingen, F. VAN ESTA TJALLINGII.
den 20 November 1850. I. VAN ESTA TJALLINGII, geb. GRIJPSMA.

*** Heden ontvingen wij het treurig berigt, dat op den 30 Augustus 1850, in den ouderdom van *vijf-en-vijftig jaren, te Batavia* overleden is, onze waarde Broeder den Heer SIKKE VAN SLOOTEN, in leven Eerste Algemeene Pakhuismeester aldaar.

Leeuwarden, O. BURENSTEIN VAN OTTERLOO.
den 20 November 1850. S. VAN OTTERLOO — VAN SLOOTEN.
Eenige kennisgeving. T. VAN SLOOTEN.

*** Heden morgen werden wij diep bedroefd door het afsterven van ons geliefd jongst Zoontje WIGGER, bij bereikte bijna den ouderdom van *drie jaren.*

Leeuwarden, D. MEINDERSMA, Wz.
den 21 November 1850. E. L. MEINDERSMA, geb MURRAY BAKKER.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 19 tot en met den 25 November 1850 aangegeven: 13 Geboren. 11 Overleden. Gehuwd 5 paren.

Opgave der Prijs en Aanvoer van *BOTER* en *KAAS*, den 22 November 1850, aan de Stadswaag te Leeuwarden:

	PRIJS.	AANVOER.
BOTER, (niet verkocht), geboden *f* 33,00.		513/4 253/8 75/16 vaten.
KAAS *f* 17,00.		377 Ned. ponden.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 23 November 1850.

NEDERLAND.					
Werk. Schuld	2½ pCt.	54¼	54⅜	54⅜g	
Dito dito. ..	3 »	64⅜	64½	64⅜	
Dito dito ...	4 »	84	84⅜	84½	
Amort.-Synd.	3½ »	86½			
Handel-Maats.	4½ »				
FRANKRIJK.					
Certific.......	3 pCt.	52⅜	52½	52½	
RUSLAND.					
Ob. bij *H.* 1798/1815	5 pCt.	103⅜			
dito dito 1828/1829	5 »	102¼	102⅜	102½	
Dito bij dito..	4 »	85½			
Dito bij *Stiegl.*	4 »	84½			
SPANJE.					
Leen. *Ard.* v. 85 £	5 pCt.	12 1/16	12 1/16	12⅛	
» » v. 510 £	5 »	12 1/16	12 1/16	12 1/16	
» onb. Stukk.	5 »				
»	3 »				
» Binnenl. à 6/m	3 »	32½	32 11/16	32⅝	
Ardoin Coupon.. ..	»	8	8 1/16	8	

OOSTENRIJK.				
Metaliek... ...	5 pCt.	68	68⅜	
» (nieuwe)	5 »	73½	73½	73½
» »	2½ »	36¼	36½	
PORTUGAL.				
Te Londen 5 (nu 4) pCt.				
»	4 »	33¼		
AMERIKA.				
Bank-Actien V. Staten				
Brazilie 1824...	5 pCt.			
» £ 200	5 »			
Peru..........	4½ »			
Venezuela............				
Grenada........... ..				
Mexico..............		28⅜	28⅜	28½
Ecuador				

De fondsen heden over het algemeen in eene minder gunstige stemming geopend, blijven ten slotte iets vaster.

Zondag den 24sten.

Integralen 54⅜. Ardoins à £ 510 12 1/16, 1/16. Binnenl. 3 pCts. 32⅝, 11/16, ¾. Fr. Oblig. 3 pCts. 52½. Mexik. 28⅞, 29.

Tot de genoteerde koersen vertoonde heden alleen in Mexik., tot verbeterde prijzen, de handel eenige levendigheid.

Prijzen der Buitenlandsche Coupons en Uitgelote Obligatiën.

Metaliek *f* 22,90. Div. Engelsche in £ *f* 11,67½. Engelsche Russen *f* 11,67½. Fransche *f* 55,75. Belgische *f* 55,75. Pruissische *f* 84,25. Hamb. Russ. *f* 36,75. Russen in Zilv. R. *f* 36.

10 Gulden-stukken *f* 9,70 à *f* 9.75.

AANBESTEDING

van het DEMPEN van de OUDE GRACHT tot aan de Vrouwen-Waterpoort, op Dingsdag den 3 December e. k., des namiddags ten één ure, op het Stadshuis te Leeuwarden, alwaar, gelijk ook bij den Stads Tuinman, Bestek en Voorwaarden ter lezing liggen.

AANBESTEDING.

DE COMMISSIE *tot nut der Armen*, belast met de uitdeeling van warme Spijs aan behoeftigen te *Leeuwarden*, gedenkt aan den minstaannemenden, bij geslotene briefjes aan te besteden: De leverantie van nagenoeg *zes duizend* en vijf honderd Nederl. ponden RUNDVLEESCH, en ongeveer twaalf duizend Nederl. ponden GORT, voor gezegde Spijs benoodigd gedurende den winter van 1850/51; — en zulks op condition en voorwaarden, daarvan ter Stads Secretarie, van heden af, voor de belanghebbenden ter lezing liggende.

De inschrijvings-biljetten zullen vóór of uiterlijk op Zaturdag den 7 December e. k., des namiddags te vier ure, ter Secretarie bovengenoemd, moeten zijn ingeleverd; zullende na dien tijd geene aanbiedingen meer worden aangenomen.

Leeuwarden, *De Commissie voornoemd,*
den 25 November 1850. O. P. WALLER.

WAARSCHUWING.

DE ALGEMEENE ARMVOOGDEN *van den dorpe Veenwouden*, waarschuwen alle Armbesturen, om aan zekeren FRANS FEIJES HOEKSTRA en zijne Vrouw FOKJE ALLES POSTMA, wonende in een schip, hoegenaamd geene onderstand, ten laste van hunne administratie, te verleenen, maar verzoeken een' ieder, bij wien zich gezegde HOEKSTRA of Vrouw om ondersteuning mogte vervoegen, dezelve herwaarts te verwijzen; zullende door hen in geen geval eenige restitutie worden gegeven.

Veenwouden, *Armvoogden voornoemd,*
den 20 November 1850. F. J. v. D. PLOEG.
G. HUIZENGA.

Logement en Land.

DE Notarissen J. S. BOKMA en A. BINNERTS, te Akkrum en Heerenveen, zullen, op Vrijdag den 29 November 1850, des avonds ten 7 ure, finaal in na te melden Logement, bij verhooggeld, verkoopen:

1. Een hecht, wel onderhouden en zeer ter nering staand LOGEMENT, met DOORREED, PAARDESTALLING en WAGENHUIS, staande en gelegen aan den Straatweg van Leeuwarden naar de Overijsselsche grenzen en aan den Rijdweg naar de Joure en Gorredijk, bij de Harddraversbaan in de Terbandster Schans, nabij Heerenveen, bestaande de Huizinge hoofdzakelijk uit: eene Beneden en Bovenzaal, groote Voorkamer, Logeerkamertjes, Keuken en zoo voorts; bij *J. S. Ruiter* in gebruik; waarop slechts geboden is *f* 2400.
2. Een stukje LAND, bij voorschreven Logement *de Drishoek* genaamd; waarop geboden is *f* 147, en
3. Een uitgang best WEI- en KLIJNLAND, groot 4,10,70, gelegen aan den algemeenen Rijdweg onder Terband; in 4 perceelen; waarop geboden is: 1ste *f* 255, 2de *f* 1150, 3de *f* 1050 en 4 *f* 700.

De aanvaarding zal zijn: van het Logement o. a. 12 Mei 1851, en het Land dadelijk na de toewijzing.

Nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van voormelde Notarissen.

Finale Verkoop, Donderdag 28 November,

De Notarissen C. W. SEMLER, te Leeuwarden en A. HAAGSMA, te Sneek, zullen, door het ministerie van laatstgenoemden, op Donderdag den 28 November 1850, ten huize van *Geert de Ruiter*, te Sneek, des namiddags om 3 uur, bij de finale toewijsing presenteren te verkoopen:

Eene zeer uitmuntende vruchtbare en welgelegene ZATHE en LANDEN, met eene hechte en zeer sterk gebouwde HUIZINGE en SCHURE, HOVINGE, HORNLEGER, en WATERMOLEN cum annexis, staande en gelegen aan den zoogenaamden Overdijk nabij den Rijdweg van IJsbrechtum naar Scharnegoutum, onder het behoor van laatstgenoemden dorpe; — groot in het geheel volgens Kadaster 39 bunder 44 roede 57 el, Greidlanden, bijna alle van de *eerste klasse*, en in een kavel om- en bij de Huizinge gelegen; in de Grondbelasting aangeslagen naar een belastbaar inkomen van *f* 1403,74; bij *Gerben Rientses Koopmans* in gebruik en aan hem verhuurd tot Petri en 12 Mei 1855, voor eene jaarlijksche huur van *f* 1571, zuiver behalve de Grondbelasting; — en zulks in 10 perceelen met regt van zamenvoeging.

Waarop geboden is: 1ste perceel,		over het geheel	. . .	*f* 1885,00.
2de perceel per 36½ roede	*f* 500,00,	over het geheel		- 1000,00.
3de » » » »	- 413,00,	» » »		- 626,00.
4de » » » »	- 400,00,	» » »		- 1600,00.
5de » » » »	- 396,00,	» » »		- 7128,00.
6de » » » »	- 363,00,	» » »		- 3085,50.
7de » » » »	- 385,00,	» » »		- 4235,00.
8ste » » » »	- 319,00,	» » »		- 2126,67.
9de » » » »	- 375,00,	» » »		- 6875,00.
10de » » » »	- 351,00,	» » »		- 2106,00.
			Totaal	*f* 30,867,17.

Uit de hand te koop of te huur,

om op den 12 Mei 1851 te aanvaarden: Eene HUIZINGE en TIMMERSCHUUR, staande te Deersum; bij *M. Bleeksma* in huur. Te bevragen bij den Notaris C. W. SEMLER, te Leeuwarden. Brieven franco.

Mr. W. J. HEMSING, Notaris te Balk, zal, krachtens artt. 1223 en 1255 van het Burgerlijk Wetboek, ten verzoeke van Mr. B. S. STIENSTRA, Procureur te Sneek, op Woensdag den 27 November 1850, des na de middags 4 uur, ten huize van *Sijbren Dooper*, te Balk, aanbieden te verkoopen:

Eene hechte wel ter nering staande HUIZING, met GRUTTERIJ, SCHUUR en ERF, te Balk, bekend ten Kadaster van de gemeente Balk, in sectie A, no. 269, groot wat den Grond betreft 3 roede 20 el, aangeslagen in de grondlasten naar een belastbaar inkomen van *f* 95,64; door *Christiaan Epkes van Koersveld*, in der tijd Grutter te Balk, bewoond geweest; te aanvaarden 12 Mei 1851; waarop bij de voorloopige toewijzing geboden is *f* 2500.

De memorie houdende Bepalingen, Bedingsten en Voorwaarden omtrent dezen verkoop, ligt ter inzage van ieder ten Kantore van genoemden Notaris.

De Notaris LEDEBOER, te Bolsward, zal, mede ten verzoeke van den Heer I. J. VERWER, Cand. Nots. te Makkum, op Zaturdagen den 30 November 1850, provisioneel, en den 7 December daaraanvolgende, finaal, telkens des namiddags ten 2 ure, ten huize van *P. F. Kooijenga*, in de Zwaan te Witmarsum, verkoopen:

Eene HUIZINGE en ERF c. a., in de Buren van den dorpe Witmarsum, kad. gem. Witmarsum, sectie B, nos. 175 en 176, groot 4 roede 10 el; door *Anne Jans Holst c. u.* wordende bewoond.

Den 12 Mei 1851 te aanvaarden.

VERKOOPING.

De Notaris ANDREÆ, te Kollum, zal, op Maandagen den 2 December 1850 provisioneel, en den 16 daaraanvolgende finaal, telkens des namiddags ten 4 ure, ten huize van *Westra*, in het Logement de Roskam te Kollum, publiek presenteren te verkoopen:

1. Eene ZATHE en LANDEN, onder Burum, kadastraal bekend gemeente Burum, sectie C, nos. 348, 349, 350, 351, 320, 322 en 388, groot 10 bunder 46 roede 12 el; bij *Evert Jacobs Miedema* in gebruik.
2. Een HORNLEGER, onder Augsbuurt, gemeente Burum, sectie D, no. 441, groot 22 roede 20 el; bij *F. J. Land* in gebruik.
3. Eene HUIZINGE, HORNLEGER en eenige perceeltjes LAND, op het Ooster Nieuw-Kruisland, gemeente Burum, sectie A, nos. 417, 418, 419 en 420; bij *Haije Johannes Dijkstra* in gebruik.
4. Eene HUIZINGE, aan den Pompster Dijk, met SCHAAPSWEIDE, aan den Pompster Uitterdijk, gemeente Burum, sectie A, no. 4 en no. 60 voor een gedeelte; in huur bij *Else Temmes Siccama*.
5. Eene HUIZINGE, op het Wester Nieuw-Kruisland, gemeente Burum, sectie A, no. 76; bij *Johs. Jelles Roorda* in gebruik.
6. Eene DITO, op het Ooster Nieuw-Kruisland, gemeente Burum, sectie A, no. 79; bij *Rinse Joukes Nieuwland* in gebruik.
7. 49 roede BOUWLAND, op het Wester Nieuw-Kruisland, gemeente Burum, sectie A, no. 78; bij *Johs. Jelles Roorda* in gebruik.
8. Eene HUIZINGE en HORNLEGER en 2 bunder 2 roede WEIDLAND, onder Burum, gemeente Burum, sectie C, nos. 152—155; bij *Reinder Klases Zijlstra* in gebruik.

Alles te aanvaarden: de Landen met St. Petri, en de Huizingen met den 12 Mei 1851.

De Notaris E. J. ATTEMA, te Dragten, zal, ten verzoeke van den Heer H. DOUMA, op Donderdag 5 December 1850, 's avonds 6 uur, bij *J. P. Keuning*, te Dragten, finaal verkoopen:

Eenige LANDERIJEN der Boereplaats in gebruik bij *H. H. Baron*, te Dragten; een stuk HOOILAND onder Boornbergum, en eene HUIZING en SCHUUR aan de Dwarsvaart te N.-Dragten; — staande in 10 perceelen op *f* 3947.

NIEUWE PLANKEN.

R. BLOEMBERGEN SANTEE, te Leeuwarden, zal, op Vrijdag den 29 November 1850, des voormiddags ten 10 uur, ten huize van *R. J. Niemendal*, verkoopen:

Eene partij differente NIEUWE PLANKEN.

Bij geslotene briefjes te huur,

VOOR DEN TIJD VAN VIJF JAREN, INGAANDE SINT PETRI EN MEI 1851:

Eene zeer vruchtbare en bijzonder gerijfelijk gelegene ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE en SCHUUR cum ann., onder den dorpe Nijega, in de grietenij Hemelumer Oldephaert en Noordwolde, groot p. m. 42 bunder 83 roede; thans in gebruik bij *Jelle F. Jellesma*. (Deze Zathe is ten gevolge de vroeger gedane aankondigingen, om bijzondere omstandigheden, niet verhuurd.)

De Conditien liggen ter inzage bij S. J. DE JONG, te Sloten, terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn bij de Heeren JOLLE MEINESZ, te Oudega en A. MEINESZ, te Sloten; zullende de briefjes bij laatstgenoemden moeten worden bezorgd, franco, vóór of op den 20 December 1850.

BIJ GESLOTENE BRIEFJES TE HUUR, voor den tijd van vijf jaren, ingaande Sint Petri en Mei 1851:

Eene ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHUREN, cum ann., staande en gelegen te Nijega, in de grietenij Hemelumer-Oldephaert en Noordwolde, groot p. m. 42 bunder 38 roede; thans in gebruik bij *Jentje R. Wiarda*.

De Conditien liggen ter inzage bij S. J. DE JONG, te Sloten, terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn bij de Heeren JOLLE MEINESZ, te Oudega en A. MEINESZ, te Sloten; zullende de briefjes bij laatstgenoemden moeten worden bezorgd, franco, vóór of op den 15 December 1850.

TE HUUR

BIJ GESLOTEN BRIEFJES, VOOR DEN TIJD VAN VIJF JAREN, in te gaan St. Petri 1851: Een stuk GREIDLAND, gelegen onder Deerzum, *de Groote Twaalfve* genaamd; thans bij *K. S. Reen* in huurgebruik.

Voorwaarden te vernemen ten Kantore van Mr. B. S. STIENSTRA, Procureur te Sneek, alwaar de briefjes franco vóór 8 December e. k. moeten zijn ingeleverd.

Een ieder welke iets verschuldigd is aan- of te vorderen heeft van JELLE SIKKES KOLDIJK, in leven Koopman en Slager te Grouw, wordt verzocht daarvan franco opgave te doen ten Kantore van P. BOLTJES, Notaris te Grouw, vóór of op den 2 December 1850.

Te Spannum bij geslotene briefjes voor 5 jaren TE HUUR:

Eene zeer vruchtbare ZATHE en LANDEN, met zoo goed als nieuwe HUIZINGE en SCHUUR, no. 19, te Spannum, kadastraal groot 26 bunder 18 roede 85 el; thans door de Wed. *Folkert Tjepkes IJpma*, aldaar, als mede-eigenaarsche bewoond; en zulks voor 5 jaren, in te gaan Petri en 12 Mei 1851 en te eindigen op die dagen in 1856.

De Conditien liggen ter inzage bij JAIKE SCHURINGA, Kasteleinsche te Spannum, zullende de briefjes uiterlijk vóór of op den 27 November 1850 franco moeten zijn ingeleverd, bij den mede-eigenaar F. J. RISPENS, Koopman en Boer onder Spannum.

Pates de foies Gras, Perdreaux Rouges en Truffels

zijn heden uit *Straatsburg* ontvangen bij

Leeuwarden, den 23 November 1850. J. H. G. JANSEN, *Confiturier.*

Salon voor het Kappen en Haarsnijden.

J. LAFITTE, Kapper van Parijs, neemt de vrijheid zich bij de Dames en Heeren aan te bevelen tot het KAPPEN en SNIJDEN van het HAAR, het leveren van TOEREN, BANDEAUX, PARUIKEN enz., naar den laatsten smaak. Hij begeeft zich ook aan huis bij diegenen, welke hem zouden gelieven te ontbieden. Men kan zich bij de maand en bij het jaar abonneren. Adres bij den Heer HEPPENAAR, op het Heerenwaltje, letter G, no. 73, te Leeuwarden.

P. L. MIRANDE PZoon, te Harlingen,

maakt aan zijne geëerde begunstigers bekend, dat hij ruim voorzien is van fijne VILTEN- en ZIJDEN HOEDEN, nieuw model, mode WINTER-PETTEN, FOULARDS, Heeren CHARSINESCH of OVERDASSEN, BOUFFANTES, mode WINTER-VESTEN, alle soorten BUKSKIN- en andere WINTER-HANDSCHOENEN, alsmede witte, gekleurde en zwarte GLASÉ DITO, BOA'S, BOASONS, PELLERINES, DONSJES enz. enz.

Tevens maakt bovengemelde mits deze bekend, dat hij ontvangen heeft een extra mooi assortiment *KINDER-SPEELGOEDEREN en HARMONICA'S*, alsmede verscheidene andere artikeltjes, uitmuntend geschikt voor St. Nicolaas.

De Ondergeteekende verwittigt aan Heeren MOLENAARS, dat hij van eene der eerste Fabrijken van ons land een DEPÔT heeft van IJZEREN MOLEN-ASSEN, en dat dezelve steeds bij hem voorhanden zijn.

Verder wordt bij hem al wat tot MOLENWERK behoort in zijne Fabrijk vervaardigd.

Groningen, den 21 November 1850. A. MEULMAN.

De Ondergeteekende berigt door deze aan zijne begunstigers, dat bij hem de gewone KRUL-TABAK met 5 Cents het Ned. pond is verhoogd.

Sneek, den 21 November 1850. J. VAN DER FEER Js.

De Ondergeteekende maakt door deze aan zijne geëerde begunstigers bekend, dat hij zijn KRUL- en BAAI-TABAK 2½ Cents per 5 Ons heeft verhoogd.

Sneek, den 21 November 1850. S. SIJBESMA.

De Directie der Friesche Stoomboot-Reederij

brengt ter kennis van het reizend Publiek, dat de STOOMBOOT *FRISO*, in de vaart van AMSTERDAM op HARLINGEN, op den 30 dezer van *Amsterdam*, en den volgenden dag 1 December, (gedurende dit saizoen) voor het laatst van *Harlingen* zal afvaren, — en de DILIGENCE-DIENST tusschen HARLINGEN en GRONINGEN, alsmede de vaart met de BARGE tusschen LEEUWARDEN en HARLINGEN, gelijktijdig tot nadere kennisgeving zal worden gestaakt.

HET ROODVONK.

Deze kwaadaardige en gevaarlijke ziekte, hier thans aanwezig zijnde, zoo acht de Ondergeteekende het niet ondienstig, het daarvoor in der tijd opgegeven VOORBEHOEDMIDDEL van wijlen Dr. *J. Vitringa Coulon* en Profr. *Theussink*, ook thans aan te bevelen. Hetzelve bestaat in poeders, die aangenaam en gemakkelijk in het gebruik zijn, en waarvan slechts één per dag moet worden ingenomen, en die bij hem zijn te bekomen in pakjes van 50 Cents en van *f* 1 met een berigt.

J. C. H. VAN HARINXMA,
Apotheker op de Nieuweburen te Leeuwarden.

Mijne vrouw is geruimen tijd met Hoofdpijnen gekweld geweest, waarvan zij zich niet bevrijden konde en waartegen alle aangewende middelen vruchteloos gebruikt werden. Een GOLDBERGERSCHE KETTING, dien wij bij den heer VAN GORCUM, in Assen, lieten koopen, heeft haar daarvan genezen. Van den dag, dat zij deze Ketting om den hals gedragen heeft, is de Hoofdpijn geweken en nog niet weêrom gekomen, zoodat wij gerust zijn, dat ze voor goed beter is.

Hoogeveen, 13 Augustus 1850. A. P. SLOTER.

De ECHTE KETTINGEN met de Waarschuwing op het Rosabandje, worden in onderstaande depôts verkocht voor *f* 1,80 en *f* 2,70. — Eene sterkere soort met dubbele Schakels en twee Cilinders voor *f* 3,60 en *f* 5,40.

Amsterdam, *Verkoophuis*; Akkrum, *Pieter K. de Groot*; Assen, *H. P. A. v. Gorcum*; Bolsward, *S. S. Oosterbaan*; Dokkum, *A. Schaafsma*; Franeker, *K. Drager*; Gorredijk, *S. G. Swart*; Groningen, *R. Hartman*, *J. L. Lagro Jr.* en *C. Rikkers*; Heerenveen, *G. Overdiep* en Gebr. *Padberg en Co.*; Harlingen, *L. P. Mirande Pz.*; Hindeloopen, *David de Jong*; Leeuwarden, *S. P. Postma*; Pekel-A, Gebr. *Polak*; Sneek, *P. T. Potma*; Veendam, *S. Savenye*; Winschoten, *G. Wasman*, en verder in bijna alle andere steden van het Rijk.

De volgende opmerkenswaardige genezing

VAN EEN GEZWOLLEN BEEN DOOR DE ZALF EN PILLEN VAN *HOLLOWAY*,

is bekend gemaakt in den Adelaide Observer in Zuid Australië. *Georg Munoton* in de kolonie aldaar woonachtig, was sedert onderscheidene maanden lijdende aan een dik of opgezwollen been. De pijn was dikwijls zoo hevig dat hij geheel van den slaap beroofd werd. Men raadde hem toen aan, de Pillen en Zalf van *Holloway* te gebruiken, en door derzelver werking was hij in den tijd van 14 dagen reeds zoo ver hersteld, dat hij vijf uren ver naar Adelaide konde gaan, om deze bekendmaking in het bovengenoemde nieuwsblad te doen plaatsen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN	van *f* 0,90,	*f* 2,10,	*f* 3,30,	*f* 7,75,	*f* 15,50,	*f* 23,50.
POTJES ZALF	van - 0,90,	- 2,10,	- 3,30,	- 8,15,	- 15,90,	- 23,90.

Zijn op *franco aanvrage*, *à contant*, te bekomen aan het Hoofddepôt, bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; J. C. H. VAN HARINXMA, te Leeuwarden; M. GAARBEEK, te Groningen; H. A. P. VAN GORCUM, te Assen, alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

Een bekwame TUINMAN, voorzien van goede getuigenissen, kan dadelijk of tegen Februarij e. k. op een Landgoed in de provincie Groningen geplaatst worden. Met franco brieven adressere men zich aan den Heer VAN ARNHEM, te Groningen.

Twee SCHUITMAKERS-KNECHTEN kunnen vast werk bekomen bij WOPKE LEIJENAAR, op Koningsbuurt, onder Midlum. Brieven franco.

Er wordt sedert den 14 dezer vermist: een zwarte ruigharige HOND, ruige staart, zijnde een rekel. Die denzelven terug bezorgt of opgaaf doet aan M. P. HIDMA, Tuinman te Burgwerd, zal voor zijne moeite beloond worden.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.